

Blir Asia kristen- dommens centrum?

I en bokanmeldelse så jeg forleden dag utkastet tanken om at det kristne centrum kunde flyttes fra Europa til Asia. Det var i forbindelse med Kagawa at tanken blev nevnt. Jeg vet ikke hvordan tanker som disse virker på andre. Jeg kan tenke mig at folk mener at fordi Europa er — og har vært — den i formen mest kristne verdensdel, vil den alltid være utgangspunktet for kristen misjon.

Før tenkte jeg ikke over slike spørsmål. Beskjeftiget jeg mig med dem var det alltid ut fra et bestemt syn; tradisjonsbundet og politisk bestemt. Nu må jeg tenke litt mere over slike problemer når de melder sig, og jeg kan ikke si annet enn at det vilde være den største gledelige begivenhet i fremtidens verdenshistorie om Asia blev verdens kristne centrum. For hvad vilde det bety? Blandt annet at verdensdelen China blev kristen. Og verdensdelen India —, den asiatiske halvø Europa smykker sig jo høist uberettiget med betegnelsen verdensdel. Det vilde føre til en ny og kraftig kristen misjon i Europa, hvor kinesere, japanere og indiere kunde vidne om at de var blitt kristne på tross av europeerne og bare fordi evangeliet var så sterkt. Jeg kunde fortsette å spinne ender langs disse verdenshistoriske linjer. Men la oss gå ned fra det høie fjell og ned i dagliglivet. La oss tenke oss kinesiske misjonærer slår sig ned på f. eks. på Hedmark. Hvad vilde de bli slått av på de brede bygder? Vilde de tenke at her har vi intet å gjøre, for Jesu Kristi kjærlighet har gjennemtrenget folket slik at fremmed misjon er overflødig? Eller vilde de ryste på hodet og tro de var kommet til et hedensk land? Og la oss tenke

oss at der kom misjonærer fra India til for eksempel Stavanger. De vilde se «Jesus verdens lys» i lysreklame over Bredevannet. Men de vilde også se synd av samme art som i landet de kom fra. Ja, de vilde både i Stavanger og i Oslo finne at livet var like langt fra Guds krav som hjemme i India. .... Jeg kunde fortsette med mange og lignende eksempler som alle vilde vise at Europa trenger kristen misjon like meget, i enkelte strøk mere enn Asia. Og skulde det hende at kristendommen forlater Europa og glir inn i Asia —, ja da er det fordi vi ikke har fortjent å få bære den videre. Gud gav oss sine gaver som vi dels avviste, dels misbrukte. ....

La oss huske på det og la oss ta det veldige liv på misjonsmarkene og den veldige synd i hjemmelandene som en advarsel.

Mannen i tønne.

1935

"MANNEN I
TØNNE"

petit artikkel

Fredrik Ramm

Med realiteter- nes menn på house-party i England.

HARROGATE.

En temmelig sur vind blåser henover det svakt kuperte landskap omkring Harrogate, men allikevel klarer en lérke å svinge sig høiere og høiere tilværs over de grønne marker slik at sentimentaliteten og hjemlengselen vekkes. Riktignok hører jeg i brev hjemmefra at det sner og det sner, men selv om det er meget sne, så kan den blålige tonen over marshimmelen når solen går ned ikke bli borte. .... Og heller ikke det selsomme skuespillet på himmelen når stjernene tendes før dagslyset helt er svunnet. Kort sagt er det meget i overgangen mellom vinter og vår hjemme i Norge som en lengter etter hvor deilig det enn er å være i utlandet og se den kristne revolusjon spre sig. ....

Her i Harrogate er der nu 200—300 mennesker fra forskjellige kanter av England: Skottland og Irland. .... Og for å gi mine venner litt idé om de tanker som beskjeftiger disse mennesker skal jeg gjengi endel av deres bemerkninger på møtene.

*

En forhenværende officer: »Jeg har under dette house-partyt sett hvordan kristendommen kan anvendes i alle livets enkeltheter, mens disse før lå urørte av Gud i sine gjemmer«.

*

En funksjonær i et ministerium: »Når en engelskmann sitter ned og tenker er det i sin almindelighet for å ordne sine fordomme, men her har jeg sett det er mulig for en engelskmann å sitte stille og be Gud lede mine tanker«.

*

En journalist: »Det største problem i oppdragelsen er å få barnene til å forstå at de trenger å opdrages og det forstås de best når vi forteller dem hvordan vi var som barn«.

*

Et menighetsrådsmedlem: »Jeg har i

mange år tatt del i kirkelig arbeide, men først da jeg traff denne gruppen opdaget jeg hvad virkelig overgivelse er. Og jeg er meget følsom når det gjelder åndelige ting«.

*

En tekniker: »Når alle kristne blir aktive livsforvandlerne vil murene mellom de kristne falle«.

*

En bonde: »Jeg har her lært så meget at jeg må sette op en plakat for mig selv med »lukket på grunn av reparasjon«, men jeg håper jeg kan ta den ned om en tid og sette op: »Under ny direksjon«.

*

En student: »Jeg var en agnostiker. Jeg gav så meget av mig selv som jeg kjente til så meget jeg visste om Gud. Og det var nok«.

*

En lærer: »Det er en del universitetsfolk som har lært mere enn de har hjerne til å bære«.

*

En forretningsmann: »Det gale ved de fleste nytårsforsetter er at de blir holdt hemmelige«.

*

Stortinget må handle i jødisk ånd.

Jeg var forleden dag og hørte på stortingspresident C. J. Hambro og vår nevngjetne landsmann rettspresident Michael Hansson, tale om henholdsvis kristendom i internasjonal politikk og flyktninge-spørsmålet. — Tilsammen gav de to taler et bilde av hvor nødvendig det er å få jaget kristendommen ut av kirken og kirkebygningene og inn i staten og statskontorene. Men de var også rike på mange små trekk som kan gi hver enkelt av oss noget å spekulere på ....

Hvem av oss vet f. eks. at de jødiske flyktninger er bedre stillet enn de kristne? For de kan henvende sig til mektige organisasjoner deres trosfeller har opprettet verden rundt og få hjelp både i sin åndelige og sin materielle nød. De kristne derimot har ingen slike organisasjoner å henvende sig til, og må lide til en tilfeldig forbipasserende og barmhjertig samaritan tar sig av dem. Hvem handler i Kristi ånd? Jødene som vi forfølger, eller vi som lar de kristne lide? Og med vi mener jeg her mig selv og kristne over hele jorden undtagen kvækerne i U. S. A. For de har delvis reallisert kjærlighetsbudet i kristendommen, for siden krisen kom i 1929 har ikke en eneste kvæker i U. S. A. fått bidrag av det offentlige. De trengende kvækere har fått materiell som åndelig støtte av andre kvækere. .... Jeg vet ikke hvor mange jøder og kvækere som har fått hjelp på denne måten. Men jeg tenker på det Kristi sinnelag som ligger bak disse kjensgjerninger, og jeg tenker på at stater og organisasjoner har forfulgt nettopp disse mennesker, og på at jeg selv har fliret av den merkelige kvæker-sekten. — Kan der i grunnen nevnes bedre beviser på hvor kort vi er

kommet siden kristendommen blev åpenbaret for oss? Kan vi tenke oss en bedre illustrasjon til påstanden at »kristendommen har ennå ikke hatt sin chance«, enn at de som realiserer den forfølges og hånes? — Personlig rammet hr. Hambros og hr. Hanssons opplysninger mig på nogen av mine gamle punkter. Men de inneholdt også en veldig stimulans til de som var til stede i Universitetets Aula. For mere og mere blir det klart for alle, at enten må vi kristne beseire synden og syndens følger i det moderne samfund eller så går vi tilgrunne og andre nasjoner blir kalt av Gud til å bære det kristne budskap videre.

Om et par dager begynner de store politiske debatter i Stortinget. Gid den kristne revolusjon som er begynt har nådd så langt inn i stortingsmennenes midte, at de handler i jødisk ånd, slik at kvækersamfundet i U. S. A. ikke er det eneste kristne samfund, som prøver å realisere budet om å elske sin næste.

Mannen i tønne...

Jeg utlover selv en fredspris . . .

Da Hitler tok makten i Tyskland satte han fredsvennen von Ossietsky i koncentrationsleir. For en tid siden blev det foreslått at han skulde ha fredsprisen og de som var enige i forslaget benyttet anledningen til å komme med en del krigerske utfall mot Hitlers og hans Tyskland. Dette fikk Knut Hamsun til å skrive en artikkel hvor han skjelder ut Ossietsky, de som har foreslått at han skal ha fredsprisen og Frankrike og England som har mishandlet Tyskland. — Hamsun blev straks tatt under behandling — folk som før hadde satt pris på hans diktning mente nu han ikke var så flink dikter lenger, og 32 norske forfattere går løs på ham og frakjenner ham både navn og ære. Nogen hundre gymnasiaster støtter Hamsun, og disse skjeldes ut for fascister og nazister, mens de 32 stemples som marxister og bolsjevikere. Og i dette almindelige slagsmål blander naturligvis vi journalister oss, for hvad skulde vi leve av hvis vi ikke skjeldte hinannen ut og fikk andre til å skjelde hinannen ut?

Alt dette slagsmål skyldes at Nobel i sin tid opprettet fredsprisen. Men jeg utlover selv en liten freds-

pris til den som kan påvise et eneste ledd i den Ossietsky-kjeden jeg har nevnt, der fremmer freden mellom menneskene enn si mellom nasjonene. Jeg tror hverken Ossietsky, hans motstandere eller Hitler vil ha krig. Heller ikke tror jeg at de som foreslo ham til fredsprisen, eller Hamsun eller de 32 eller gymnasiastene eller vi journalister vil fremme fiendskap. Og dog har vi gjort det, som alle de andre der er implisert i »freds-krigen« høsten 1935. . . . Grunnen er den enkle at vi kan ikke skape fred hos andre, hvis vi ikke har fred i vårt eget sinn. Ossietsky

skapte ikke respekt for fredssaken fordi han hatet dem der tenkte anderledes og hat fremmer fiendskap og krig. . . Som bekjent tjente Nobel pengene på sprengstoffindustrien. Og selv om det er en latterlig og billig symbolikk så nevner jeg, at en fredspris som består av penge tjent på krigsmateriell. . . Jeg overlater enhver å føre tanken videre. Men ett er sikkert, og det er at selv all verdens rustningskapital ikke kunde ha kjøpt den fred jeg har fått i mitt sinn. Og den fred fikk jeg ganske gratis av Jesus Kristus, da en annen vidnet for mig om Guds kraft over synden i sitt eget liv. Men hvis den annen hadde forsøkt å tvinge mig til å få fred, hadde jeg formodentlig idag i fredens navn skrevet hatefylte artikler mot en eller annen i Ossietsky-kjeden.

Mannen i tønne.

HAALANDS MEIERI

SOLA pr. STAVANGER.

Vår prima kløvermerkede vellagrede helfet gauda anbefales som Deres ost. Ring til vår representant i BERGEN hr. JOH. VAKSDAL, TELEFON 11409 eller skriv til

Til mannen i tønner.

Kan tro jeg har frydet mig over stykkene Deres siden De blev omvendt. De viser at alt, selv de vanskeligste verdensspørsmål kan ledes i Guds ånd. »Dagen« gjør mig så godt å få lese hver eneste aften på mitt sykeleie. Og nu fikk jeg også lyst å sende nogen ord å fortelle om min opplevelse.

Jeg er sikker på at de er få som kan forstå, at man kan ligge på sykeleiet i måneder ja år og allikevel fryde sig. Men man kan det, — *kan* når man er blitt helt omvendt. Når man har fått full visshet for syndsforladelse, og bare er helt optatt av at Gud må frelse vår sjel, koste hvad det koste vil. Vi er villig til å gi avkall på alt, bare vi får fred med Gud. Og da er han der. Da venter vi ikke forgjeves. Han kommer — han kommer med det guddommelige. Opplevelsen. Det gamle er forbigangent. Se alt er blitt nytt. Intet mindre.

Der falt et slør fra øinene.

Den første tiden er en sår tid. Da først får man se sin synd. Da først kan man ta ut hvad som er synd, og hvad som ikke er synd. Og angsten over sin egen synd, og over at man dryget så lenge før man søkte inn til Gud, er forferdelig.

Når Gud har fått oss så langt, da kommer han og tar det bort, tar bort alt tungt og trist. Tar bort trangten etter det som man før syntes var det kjekkeste, men som ikke hørte Guds rike til. Så opdager du at Jesus har tatt hele plassen i hjertet ditt, og at korset også er kommet inn der.

Freden — gleden — takken for nådetiden. Jubelen — trygghetten — å alt er vidunderlig. Intet kan mere gjøre oss vondt.

Tro mig når jeg sier, at det ikke er noget tøis. Vær ikke skeptisk. Bare forsøk selv, gi dere ikke, og dere skal få oppleve det samme. Og da skal dere, mine lidelsesfeller, få oppleve det at man kan fryde sig, selv på en sykeseng. Gud er med oss i alt.

Og man fryder sig over nådetiden.

En ung syk mor.

Lenge leve det britiske overhus.

KØBENHAVN.

Det britiske overhus har 7—800 medlemmer. Bare et fåtall av disse tar del i husets møter som ikke har noen politisk betydning; for hvis de edle lorders prøvet å bruke den makt de teoretisk har, vilde underhuset straks ta sig av den politiske blindtarm.... Men «det overflødige er det mest nødvendige» sier et fransk ordsprog og dette er vel den eneste grunn til at overhuset ennå eksisterer i den form det fikk for vel 700 år siden....

Leseren kan spørre hvorfor jeg sitter her i den danske hovedstad og skriver om det britiske overhus til en norsk avis.... Grunnen er at der i overhuset i disse dager er sagt ting som gjør at folk både i Storbritania, Danmark og Norge og utover den hele jord bør være glad over at overhuset eksisterer. Og de bemerkninger skal jeg sitere litt av. Markien av Salisbury — overhodet for Cecil-slekten — sa forleden dag: «Det har vært sagt om krisen at den er økonomisk. Men den er moralsk.... For å bruke de ord som brukes av en stor bevegelse i dette land idag, så trenger vi personligheter som ledes av Gud, som kan skape nasjoner som ledes av Gud for å bygge op en ny verden. Alle andre ideer om økonomisk forbedring er for små til å trenge inn til ondets virkelige centrum». Og noen dager senere sier lord John Addington: «Våre vanskeligheter idag skyldes frykt, hat, begjærighet, misunnelse, hevnørst, nasjonal og personlig egoisme.... Vi må se på oss selv som forvaltere der er be-

troet ting av Ham som er far for alle nasjoner.... Vi må nærme oss det koloniale problem og råstoffspørsmålet i en ånd som gjør det mulig for oss med sympati å se på hvad andre nasjoner trenger. Det vil forlange av oss at vi er villige til å ofre noe av vårt eget, noe av vår nasjonale eiendom til beste for den hele verden.... At Japan, Tyskland og Italia trengte ekspansjon var sikkert. Og bare hvis vi møter dem i den ånd jeg her har antydnet vil vi fjerne den virkelige årsak til krigen og legge grunnvolden til en rettferdig og varig fred....».

De to politiske lorders jeg her har sitert har møtt Oxford-gruppen. De har sett det er sant når gruppen hevder, at kristendommen har løsningen til de store internasjonale konflikter. Og fordi de sitter som arveberettigede medlemmer i overhuset behøver de ikke ta små politiske hensyn når de skal tale. De kan fremføre de eldgamle og nye sannheter i det politiske liv på en måte så de blir hørt og lagt merke til, for selv

om House of Lords ingen praktisk verdi har, så betyr dog titlene og tradisjonene en hel del.... Og hvis slike ord ofte blir sagt der, vil overhuset sikkert få også en praktisk betydning som et av de centra hvorfra kristendommen trenger inn i britisk politikk og derfra ut i den øvrige verdens politikk. Derfra roper jeg idag: «Lenge leve det britiske overhus». Og jeg roper så høyt jeg kan, jeg håper det høres i Stortinget i Oslo, i riksdagen i København og i underhuset i London.

Mannen i tønne.

Lederen idag:

Den idylliske diktaturstat.

Brev fra en fremstående stortingsmann.

I en annen avis skrev jeg for en tid siden en artikkel som jeg kalte »Ny journalistikk og ny politikk«. Der hadde jeg synsmåter som mine lesere i »Dagen« vil være kjent med. Jeg sluttet med følgende: »Journalister og politikere som leser disse linjer kan spørre om hvorfor akkurat vi skal begynne (med kristendom i vårt daglige liv). Mange slags svar kan gis på dette spørsmål. Ett går ut på: hvorfor ikke? Et annet går ut på at vi som har størst ansvar for tilstanden idag, har også størst plikt til å forbedre den ved å forbedre oss selv. Men vi bør kanskje i *egen* interesse vende oss fra hat til kjærlighet? For Paulus har også tenkt på moderne journalistikk og politikk da han til Galaterne skrev: »Men dersom dere bliter og eter hverandre, så se til at dere ikke blir fortært av hverandre«.

Fra en av Stortingets mest fremstående medlemmer fikk jeg i den anledning et brev hvori det heter: »Det er ikke så godt å si hvad der er tidens trang, men at jeg selv har en stadig sterkere følelse av det utilfredsstillende ved nutidens form for journalistikk og politikk, er sikker. Det er noget av en tragedie hvad man oplever i det politiske liv. Man treffer så mange enkeltmennesker med verdifulle egenskaper, som man setter pris på. Jeg har således den største respekt for mange av X-partiets folk i Stortinget. Det er folk med god vilje, med intelligens, med hjertelag. Men disse egenskaper blir ofte likesom strøket av dem når

de går inn som ledd i sitt politiske parti. Jeg er lutende lei av det som heter partipolitikk og taktiske hensyn. Det vi trenger er virkelig saktelighet og samarbeide. Tenk, hvad Norge da kunde bli? Men dette forutsetter et vidsyn, en trang til å forstå og vurdere andres tenkemåte, en virkelig almen ånd, som jeg endnu ikke våger å tro eksisterer i en sådan bredde at den kan influere på vårt politiske liv. Men skulde den eksistere nogen steds i verden, burde det være hos folkene på den skandinaviske halvø. Jeg tror... at folk begynner å reagere mot vulgær agitasjon. Men er vi ikke bare ved begynnelsen? Kan vi virkelig håpe på at det kan slå gjennom i en overskuelig fremtid...«

Jeg skal ikke kommentere dette brevet noget inngående. Og jeg gjengir det nærmest for igjen å vise at trangen til å komme ut av klassehat og klassefrykt og inn i konstruktivt samarbeide, er karakteristisk for stadig flere av våre betydende menn. Det som så ofte holder dem tilbake fra å ta skrittet helt ut, og si bare Gud kan heve det norske folks liv og historie ut av materialismen, er frykt, for hvad vil de andre si. Men når den første stortingsmann tar skrittet og bekjenner i tingsalen vil også frykten hos de andre forsvinne. Og jeg tror at når Stortinget skal åpne, kan ikke de kristne i dette land be for en større ting i folkets liv enn at der i de kommende store debatter vil bli gitt vidnesbyrd om at der er levende kristne i det norske Storting.

Mannen i tønne.

Lederen idag:
Teater og religion.

Romantisk julestemning og realistisk kristendom.

Den beste måten å feire jul på er at hver enkelt av oss gjør vårt til å fylle ut motsetningen mellom den romantiske, merkantile julestemning og den realistiske kristendom. Det kan vi også si på den måten at vi skal ta kristendommen ut av kirken og bedehusene og få den inn i det daglige liv. For vi skal ikke bare ha julekveld en gang om året i våre hjem, men hver dag også på våre arbeidsplass .... La oss tenke oss inn i en stor arbeidsgivers hjem på julekvelden ....

Han har kjøpt dyre gaver til sine barn og til sin hustru. Han har gitt arbeiderne gratiale og bidrag til veldedige institusjoner, og han føler sig som en bra mann. Ja, han er i julestemning av den rette romantiske art. Men om noen uker kan han være i skilsmisseprocess, i slagsmål om skifte med sine barn og i konflikt med sine arbeidere. Og der vil fra hele hans liv stråle ut destruktive krefter som sprer sig i større kretser jo større hans innflydelse er. Hvad hjelper så hans julekveldstemning? Hvad hjelper så

hans følelse av å være en bra mann? — Men bruker den mannen julekvelden til å overgi sig til Gud og komme inn i den kristne realisme, vil der i hans liv dukke op konstruktive krefter som vil øve innflydelse både på bedriften og i arbeidernes hjem. Jeg kjenner slike store arbeidsgivere, så jeg vet hvad jeg taler om. Og når jeg tok en stor arbeidsgiver var det fordi kristne arbeidsgivere kan føre julestemningen inn i det sociale liv og på arbeidsplassene. Men jeg kunde like godt ha nevnt at vi alle kan skape julestemning året rundt i vårt yrke, enten vi er håndens eller åndens arbeidere, enten vi er arbeidere, professorer, tingsmenn, redaktører, bønder, fiskere, lærere .... Og gjør vi det har vi et solid grunnlag for den romantiske julestemning der dyrket alene er en fare for den sanne, dype realisme i kristendommen. Da kan vi med god samvittighet synge og danse med barnene rundt juletreet, glede oss over de materielle goder som hører julen til og gi fritt avløp for vår sentimentalitet. For da bygger vi vår juleglede på tro og ikke på uklare følelser.

Mannen i tønne.

»Tilfellet« har i den siste tid ført mig sammen med en hel del mennesker med sterke social-politiske interesser. De har alle vært mere eller mindre radikale, ja til og med revolusjonære i ordets almindelige betydning, men én ting har de hatt felles: en ofte teoretisk, men dog eksisterende interesse for kristendommen.

Og alle har de spurt mig om hvordan de kristne stiller sig til det sociale spørsmål, og alle har de tatt ordet «socialt spørsmål» i betydningen av politiske programposter. — Det er ikke meningen med disse linjer å ville foreslå et eller annet kristent program for på denne måten å lure folk inn i kristendommen. Men en ting har jeg i den siste tiden opdaget at de kristne kan ikke skyve det sociale spørsmål fra sig. Og da tar jeg ikke spørsmålet i betydningen av politiske programposter men går langt dypere, og gjør dets løsning avhengig av den absolutte næstekjærlighet. Og da blir løsningen ganske anderledes radikal og revolusjonær enn om man forhøier skatteprocenter og alderdomspensjoner og rasjonaliserer banker og kollektiviserer jordbruket. For ikke nogen av disse foranstaltningene har betydning hvis ikke hjertelaget er bedret, og bedres hjertelaget kan disse foranstaltninger være overflødige uten som rent praktiske. .... Jeg har nevnt dette for mine radikale og revolusjonære venner, og de har sagt at mitt syn er reaksjonært. Jeg har nevnt det for mine konservative venner, og de har sagt at mitt syn er kommunistisk. Og de som kjenner mig så pass godt at de tar sig friheter, har antydnet at jeg der til er håpløs fjollet som for alvor kan mene noget så umulig. .... Men begge parter får noget å tenke på når jeg minner om at for 15—16 år siden sa de det samme om dem som trodde på Hitler og Mussolini. Og hvem av de forfinede filosofer i det gamle Rom vilde i det hele tatt giddet drøfte muligheten av at en død fantast på et kors skulde komme til å bety mere for mennesker en hele keiserrikets pomp og prakt. Men hvem nekter idag at når det nye romerske rike er falt i grus, vil Jesus bety det samme for syndere som han betyr idag. .... Heller ikke til det-

Det sociale spørsmål må tas op.

te har mine politiske venner av alle kullører noget å bemerke, og det er i det hele tatt merkverdig hvor tause de blir når jeg »fantaserer« om virkelig kristendom i politikk. .... Hvordan skal så dette komme istand?

Jeg gjentar de svarene jeg har gitt tilhøire og tilvenstre og som jeg har skrevet om før. .... De politiske partier og dermed det sociale spørsmål må kristnes innenfra ved å føre de enkelte politikere til Gud. Og dette er en av de store oppgavene i norsk politikk idag og den eneste effektive måte hvorpå de kristne kan ta op det sociale spørsmål.

Mannen i tønne.

Ingeniør N Maskinfor — BERG

Hydranter - Stoppventiler - Reduksjonsventiler Fittings og annet vannverksmateriell.

Brannslanger - Kuplinger Strålerør.

Røk- og Gassmasker av nyeste typer. Spesialmasker for industr. bedrifter.

Siden jeg kom tilbake fra Modum, har jeg tenkt litt over hvad jeg lærte gjennom den rikelige og varierte representasjon av synd som var deroppe. For jeg tror neppe noget i livet som holder mennesker borte fra andre mennesker, var uten representasjon deroppe. — Skal vi se litt på de sociale synder?

En teglverkseier fra Østlandet hadde tidligere løst sine tarifforhandlinger ved hjelp av de knep og de små uærligheter, som han mente hørte med i forholdet mellom arbeidsgiver og arbeider. For en tid siden løp hans tariff ut, og han hadde i en stille stund fått for sig at han ved forhandlingene skulde legge for dagen absolutt ærlighet. Det gjorde han og viste arbeidernes forhandlere alle sine kontrakter, alle sine regnskaper og alle sine årsberetninger og fremsatte derpå et tilbud til ny tariff som blev godtatt. — En av landets større arbeidsgivere hadde for en tid siden i et anfall av hissigheit fornærmet arbeidernes tillitsmann, og morgenen efter fikk han i sin stille stund for sig at han skulde be tillitsmannen om undskyldning. Og det gjorde han i overvær av fagforeningens representanter. — En tredje sjef fortalte om hvordan han hadde gitt sine medarbeidere nok å gjøre, men aldri gitt dem arbeidsglede. — En hel del antydte oppgjør med skattemyndighetene, — kort sagt blev der nevnt en hel del ting som vilde vært en fortreffelig bakgrunn for sladder hvis det var andre som hadde fortalt dem. Men nu var det synderne selv der frivillig innrømmet de ting som er med på å skape den sociale uro. .... Jeg har hørt mange gange at slike ting jeg har skrevet om her, bare er bagateller. Men består ikke menneskets og samfundenes liv nettop av slike bagateller? Alle problemer idag skyldes friksjon mellom mennesker; veldige konflikter kan ha sitt utspring i en fillesak mellom to mennesker og det er i slike fillesaker vi i Oxford-gruppen vil sette inn kristendommen som den forsonende kraft. Og vi har sett den virke i alle livets forhold, — sist altså i den rikelige og varierte representasjon av synd på Modum.

For vi kan vel innrømme at akkurat som det er synd å drikke op ukelønnen eller å snyte på skatter, er det synd å bruke knep i tariff-forhandlinger eller å være uforskammet mot arbeidernes

De sociale synder.

tillitsmenn eller å være så ukjærlig i forholdet til sine medarbeidere at deres arbeids glede forsvinner. Kort sagt, de sociale misforhold skyldes det vi kaller synd hos individene, og som regel kan de føres tilbake til at vi mennesker overtrær kristendommens bud om kjærlighet og ærlighet. .... Ved leilighet skal jeg se på om andre av tidens sociale problemer har samme årsak: den individuelle synd.

Mannen i tønne.

Klekken på Ringerike.

Det viser sig at en legmann kan trives aldeles ypperlig blandt bare prester .... Jeg trodde ikke det var mulig. For tidligere når jeg en gang hvert annet år møtte en teolog og en prest i det private liv, tok jeg straks på mig en maske som jeg håpet var like høytidelig som den presten bar. Om jeg fikk dette til eller ikke vet jeg ikke, men det vet jeg at glad var jeg når presten forsvant og jeg kunde ta den lett kristelige maske av mig. ....

Nu har jeg fått en rekke gode venner blandt prestene; ja et par teologer er simpelthen blitt deler av min kjæreste omgang. Blandt de opdagelser jeg har gjort er at prestene har en hel del å bestille. Før så tenkte jeg at en preken i ny og næ, barnedåper, begravelser og vielser var lett arbeide og at de måtte ha særdeles meget og god tid. Men nu har jeg lært was anderes. Blandt mine prestevenner er der således en sogneprest som først har de ting å bestille jeg har nevnt. Ennvidere er han medlem av skolestyret og fattigstyret i sin menighet. Dessuten er der i den menighet 61 foreninger som alle mener de har krav på besøk av presten enten de nu skal ha en basar eller et kaffeslaberas. Og menigheten består av 14,000 mennesker og det hender jo at en eller annen av disse 14,000 søker ham for å få hjelp i en vrien situasjon i livet og få klarhet i forholdet til Gud. .... Jeg har tenkt litt over alle de bebredelser jeg og andre hedninger før, og jeg og andre kristne nu er kommet med og kommer med mot prestene fordi folket er sunket ned i materialisme .... Misforstå mig ikke! Jeg tror ikke prestene kan hindre slikt selv om vi hadde ti ganger så mange av dem, hvis de ikke selv har oplevet sitt budskap og har et revolusjonært pågangsmot. Men på den annen side — et fryktelig uttrykk og en sovepute for lathet — er vel 61 foreninger, fattigstyre, skolestyre, basarer og kaffeslaberaser egnet til å undergrave pågangsmotet, og alt dette underordnede arbeide tar prestens tid bort fra hans egentlige plikter. De gjør en mengde nyttig og godt arbeide. .... Men der er men'er. Og særlig er der ett: Men deres nyttige og gode arbeide er ikke

Sognepresten og hans 61 foreninger.

det beste. .... De fører ikke skolestyrets medlemmer til Gud, heller ikke fattigstyrets eller de 61 foreningers medlemmer. Og det er det de skal. ....

Jeg har her på Klekken hørt prester tale i den retning, for de er selv klar over hvad der mangler dem og deres arbeide. Jeg har ikke noget med å fortelle om dette. Det vi legfolk kan gjøre for å hjelpe prestene i deres viktigste arbeide, i deres oprindelige, er å utfordre dem til revolusjonær virksomhet blandt hedningene. Og det kan vi gjøre ved selv å drive slik revolusjonær virksomhet. Da kommer nok fattigstyret, skolestyret og de 61 foreninger efter. For kommer presten ikke til dem, så må jo de gå ut der hvor presten ferdes.

Mannen i tønne...

Synderen i nabohuset.

For en tid siden var jeg tilstede ved et møte hvor en del forhenværende hedninger gav sine vidnesbyrd overfor en flokk som hadde vært kristne i mange, mange år. De forhenværende hedninger fortalte i enkle ord om hvordan de hadde levet og gav dermed bilder fra dagliglivet i visse deler av folket. Der blev fortalt om synd mot alle Guds bud, og om overtredelsen av de menneskelige lover. »Hedningene« gjorde intet for å gjøre inntrykk på de kristne; intet blev lagt til og intet blev trukket fra. Baketter vidnesbyrdene talte jeg med en del av tilhørerne, som alle var forferdet over hvad de hadde hørt. Men da var det min tur til å bli forferdet. For det viste sig at nogen av disse mennesker ikke hadde idé om hvad der foregikk i nabohuset. De hadde levet sitt kristne og lykkelige liv sammen med andre kristne og lykkelige mennesker og ikke

koster en god
**POPLIN
SKJORTE**
idag. - - - -

SE VINDUET

HANS H. | VERSEN
STRANDGATEN 12

tenkt på at naboen var hedning. De hadde nok hørt om den moderne vantro, men aldri sett andre representanter for den enn tilhengere av andre sekter. De hadde hørt om den moderne synd og den moderne destruksjon, men de hadde tenkt på dette som noget fjernt og uvirkelig der foregikk østenfor sol og vestenfor måne ....

Og plutselig stod de ansikt til ansikt med almindelige mennesker fra deres egne byer og bygder, der til for nylig hadde sett på kristendommen som vrøvl og galimatias, og som hadde boltret sig i sin synd som fisken i vannet. De fikk høre om hjem der var truet av katastrofer, om menn som drev gjennom livet uten å tro og uten å håpe og som bare tenkte på næste nydelse. — Hvorfor forteller jeg dette? Av flere grunner —, først fordi der tross alt opstod et fellesskap av syndere mellom disse fhv. hedninger og de kristne. Dernæst fordi jeg vil understreke at skal vi her i landet løse den oppgave Gud har stillet oss, må vi ikke leve vårt kristne og lykkelige liv sammen med andre kristne og lykkelige mennsker, og la verden ellers gå sin skjæve gang. Vi vet at få hedninger kommer til oss. Vel —, så må vi gå til dem og vidne om den seier som Gud har gitt oss over synden og dens ødeleggelse i vårt eget liv. Og det gjør vi ved å tenke på dem som bor i nabohuset og tenke aktivt på dem. For vær sikker —, synderen i nabohuset har sine problemer og sine vanskeligheter han lengter etter å komme ut av med Guds hjelp, akkurat som

Mannen i tønne.

Tilfeldige citater fra mine notisbøker.

I tidens løp har jeg hørt en hel del uttalelser av folk som har vært kristne i lang tid og som har fått Gud inn i sitt liv i den senere tid. Jeg har skrevet ned en del av disse uttalelser, som berører alt mulig mellom himmel og jord, og jeg skal i ny og næ gjengi en del av dem —, mange er etter min mening såpass verdifulle at de fortjener å bli kjent av et større publikum. ....

*

Skal det lykkes oss å vinne den moderne sportsungdom for kristendommen, så må vi ikke la det heroiske i Jesu budskap bli borte.

*

Det moderne menneske ønsker å se de dypeste problemer i sitt eget liv, og den beste måten å vise dem på, er ved at jeg forteller det om min egen synd.

*

Tusener blir hindret i å bekjenne sin kristendom, ved at vi mere fremhever vanskeligheten ved bekjennelsen, enn den seir og frihet den gir.

*

Jeg syntes igrunnen at min selvmedlidenhet var en meget verdifull egenkap, og det varte nok så lenge før jeg oppdaget at den var en synd som hindret mig i å gjøre Guds vilje.

*

Kristendom som ikke har kraft er ikke kristendom. Det er en blanning av moral og filosofi som ikke engang forutsetter at man er moralsk eller at man kan tenke.

*

Vi må få banket inn i bevisstheten at kristendommen har tatt offensiven og

at der ikke er nogen motsetning mellom den og videnskapen, fotballen og hvalfangsten. For Gud kan lede menneskenes liv og tanker hvad vi så bestiller og hvor vi enn ferdes.

*

I menighetsarbeidet er det ikke nye organisasjoner det er tale om, men en ny kraft og en ny ånd i de som består.

*

Overalt hvor jeg har virket har jeg sådd. Jeg har trøstet mig med at nogen sår og andre høster. Nu er jeg kommet

til å tenke på at der dog har vært sådd av andre før mig, og da burde jeg vært istand til å høste av og til. ....

*

Det gror i mig når jeg tenker på, at av og til har jeg opført mig slik, at folk har ønsket jeg ikke hadde levet den dagen. ....

*

Jeg har set på prestene som på en slags politiske partisekretærer. ....

*

Popularitetsjakt er rot til meget ondt, og det er vanskelig samtidig å ta sig ut i menneskers øine og virke til Guds ære, men arbeid mot målet og glem ikke at kjærlighet og atter kjærlighet bærer dig frem.

De bruddstykkene av tanker jeg her har gjengitt er fremkommet fra gamle og unge av begge kjønn og av folk fra mange samfundsklasser.

Mannen i tønne.

HAALANDS MEIERI

SOLA pr. STAVANGER.

Vår prima kløvermerkede vellagrede helfet gauda anbefales som Deres ost. Ring til vår representant i BERGEN hr. JOH. VAKSDAL, TELEFON 11409 eller skriv til

Haalands Meieri - Telefon 410

Lederen idag:
Spania efter valgene.

En kristen trontaledebatt i 1937.

Newcastle.

Endel av oss er nettop kommet til England for å ta del i et fremstøt for Guds rike her hos Storebror på den annen side av Nordsjøen. Og mens vi venter på toget til London kom jeg til å tenke på en overskrift jeg så i en avis før vi reiste: »Trontaledebatten er matt får«.

Da jeg leste referatene av møtene slo det mig også. Debatten var virkelig matt og hvorfor? Jeg tror det var fordi den blev ført på et mere saklig og mindre personlig grunnlag enn tilfellet har vært på lenge. — Intet av det som blev sagt tror jeg virket slik at der skaptes personlig bitterhet mellom nogen, og jeg tror heller ikke at debatten saklig sett led ved dette. Tvertom —, jeg er overbevist om at arbeidet i den nuværende periode kan bli bedre av den grunn, for når nu komiteene møtes har ingen av medlemmene fornærmet hinannen. .... Hvad er så grunnen til dette forhold? Det vet jeg ikke .... kanskje er det fordi vi alle har lært at personlige motsetninger ikke er det beste grunnlag for konstruktivt arbeide til nasjonens beste. Kanskje er det også fordi der er kommet en ny tone inn i det store orkester som heter norsk liv.

Før så gikk vi hver for oss med våre vanskeligheter. Det var ting i mitt liv jeg ikke vilde åpenbare for noget mennesker. Nu har jeg gjort det og jeg har truffet de samme vanskeligheter hos mangfoldige andre. Og jeg har lært at Gud kan hjelpe mig som han har hjulpet utallige andre før og nu. At så tusener norske åpent taler om disse ting og at der blandt Stortingets medlemmer er flere som vidner på denne måten, kan tenkes å influere på stemningen i Stortinget og forårsake »en matt trontaledebatt«. — Det jeg her har skrevet er vel ikke annet enn hjerne-spinn —, det er tanker født av håp .... Skjønt det er jo en realitet at en av tingmennene kom med et tilløp til personlig vidnesbyrd, og at der er flere som er rede til å gjøre det samme ....

Men nu skal toget snart gå sydoover. Klart er ikke pointet blitt for leserne. Men kanskje vi skal håpe den matte trontaledebatten blir innledningen til mange matte debatter i de kommende måneder. Ja, skal vi håpe på en matt valgkamp —, det vil si en valgkamp på saklig grunnlag og uten hatefylte utfall mot motstanderne. Da kan muligens den matte trontaledebatt 1936 være det første skritt mot en kristen trontaledebatt. For eksempel i 1937.

Mannen i tønne.

En del av mine venner og jeg har tilbragt noen dager sammen i en typisk industriby som ligger nokså avsides. Byen er helt avhengig av en stor bedrift og den fremmede som kommer dit vil tenke at her har han motsetningenes by fremfor alle. ....

Der er den økonomiske motsetning mellom bedriftens ledelse og arbeidere. Der er den politiske motsetning mellom kapitalisme og sosialisme. Der er den sociale motsetning mellom overklasse og underklasse og der er den kulturelle motsetning mellom byen og landet, som ennå ikke har glemt freden før storindustrien kom. Og endelig har vi den religiøse motsetning mellom statskirken på den ene siden og frikirken, baptister, metodister, indremisjon, pinsevenner og frelsesarmeen på den annen side og dertil motsetningen og konkurransen mellom alle disse sekter og menigheter innbyrdes.... Den fremmede har også rett i at skal vi studere motsetningene i et lite norsk storindustrielt centrum idag, kan vi dra til et slikt sted. Men la oss så begynne våre studier. .... Og la oss begynne studiene der hvor motsetningene skulde ha sitt utspring, og vi vil til vær store og glade overraskelse opdage at innerst i hvert enkelt av menneskene sitter der en dyp lengsel etter fred og fellesskap og at de friksjoner og de stridigheter som er på stedet skyldes mangel på kjennskap til hverandre. Jeg traff representanter for alle disse motsetningene og etter den overfladiske kritikk av sine medmennesker som folk gjerne innleder samtaler med, kom de uvægerlig med anerkjennende, ja kjærlighetsfylte ord om sine »motstandere«. — Nu er pointet i en slik situasjon: hvad skal man gjøre for å demonstrere disse følelser overfor hverandre? Det er nok at en begynner; for så kommer de andre etter. .... Det er nok at for eksempel en mann som har en central stilling i det religiøse liv bygger en bro mellom sig og en der er en leder blandt de arbeidsledige, så kommer nok resten av sig selv. For det er igrunnen ikke det vi i ytre henseende kaller motsetninger, som lager så mange »leire« i slike

Jeg oplever noget i mot- setningenes by.

omgrensede samfund som de vi tenker på nu —, det er langt mere frykten for våre personlige enemerker som får oss til å innta forsvarsstilling mot alt og alle. ....

Jeg og mine venner hadde et par—tre timer med en del andre på det sted vi besøkte. Personlig hadde jeg ikke sett mange av de vi møtte før. Og flere av oss kommer formodentlig aldri til å møtes mere. Men vi oplevet da et fellesskap om det største i livet som vi sent kommer til å glemme, skjønt nogen hver kanskje kom med kritiske tanker og usikre fornemmelser. Og når full tillit til hverandre og avglansen av Guds kjærlighet kan bringe ukjente mennesker sammen om det største i livet, skulde tillit og Guds kjærlighet kunne utrette det samme når de tilsynelatende motsetninger er av bagatellmessig art som i det økonomiske, politiske, sociale og kulturelle liv.

Mannen i tønne.

Det norske arbeiderparti og geistligheten

LILLEBORG, desbr. 1935.

Når en er hjemme i sitt eget land legger man ikke merke til de utallige saker og bevegelser som optar folk. Særlig når en har vært journalist i over 20 år blir man sløvet og selv en landssak eller landsbevegelse får ikke hjertet til å klappe hurtigere av begeistring. . .

Anderledes når en er utenfor grensen. Da har man jo mindre å gjøre og nytt er nytt. Saker og bevegelser fanger igjen interessen. Og jeg har opdaget at der her i Danmark er kanskje ennu flere saker og bevegelser enn i Norge, og jeg har opdaget hvilket fond av krefter der går med for å holde dem igang. Byfolk og landsfolk, industri, landbruk, fiskeri — alle næringer har sin bevegelse. Ungdomsherberge-bevegelsen kappes med Gamlehjemsbevegelsen. Småkirkesaken må støttes, men storkirkesaken må ikke glemmes. . . . Og tankene flyter utover til lande hvor der var store bevegelser på idémessig, på politisk grunn som støtte sammen og førte til at den ene seiret over de andre og stoppet dem. Hvorfor? — Når en bevegelse blir så sterk at den dreper de andre blir der diktatur. Når mange bevegelser slåss så helheten forsvinner kan der enten bli rot, eller en mann kan slå alt under sig og etablere diktatur på den måten. Men mon hvordan det går når alle bevegelser plutselig støtter hverandre? Hvordan går det hvis Norges Indu-

striforbund bare arbeidet på å fremme bøndernes interesser? Og hvis Norges Bondelag bare tenkte på skibsfarten? Og rederne bare på Det norske arbeiderparti, som på sin side satte alt inn på å hjelpe geistligheten? . . . . Leserne tror kanskje jeg har fått hjernerystelse siden jeg nevner arbeiderpartiet og geistligheten uten som motsetninger. Men det har jeg ikke. Tvertom, har min hjerne ikke på lang tid vært så urystet. Og jeg går derfor videre. Enn om de norske prester for alvor gikk inn for de store politiske og faglige bevegelser i Norge. Jeg mener ikke som »politikere« men som Guds sendebud til folket i dets strev for å bedre sine levevilkår. . . . Kanskje det da kan bli normalt at alle landsmøter åpnes med bønn. At årsmøtet i arbeiderpartiet innledes med »Lover den Herre« og i høire med »Vår Gud han er så fast en borg«. — For jeg vil ikke at alle bevegelser skal slutte. Tvertom — de skal fortsette men de skal arbeide for hinannen og ikke mot hinannen. Da er jeg sikker på at selv en journalist atter vil få interesse for både landssaker og landsbevegelser, og all fare for diktatur vil forsvinne.

Mannen i tønne.

Det mest interessante i den nu avsluttede danske valgkamp var ikke av politisk eller social eller økonomisk art, men i dens innspurt blev der gitt et vidnesbyrd om religiøs lengsel i den danske hovedstad som fikk mine kolleger i den danske presse til å forstå at der i folket hender noget vi journalister ikke vet om. .... Men til saken.

En del av mine københavnske Oxfordvenner hadde berammet et offentlig møte i Forum midt under valgkampen. Dette var modig på to måter, først fordi Forum er et lokale som rummer henved 15,000 mennesker og dernæst fordi man mener at all interesse under en spennende valgkamp slukes av politikk. Men hvad skjer: lenge før møtet begynte i Forum var hver plass beslaglagt. For de som ikke kom inn blev der arrangert møter i Markus-kirken og Domkirken, slik at selv den antikristne presse konstaterte at 25,000 københavnere midt under en valgkamp hadde foretrukket religiøse møter fremfor politiske. Jeg skal ikke gjengi hvad de mange vidnesbyrd på disse møter inneholdt, — enhver som ved Guds kraft er blitt forvandlet kan avgi lignende. Men det som har en særlig interesse her i Norge er at bevegelsen også i Danmark er blitt en folkebevegelse. De danske blade ofrer tross det i de dager så viktige politiske stoff mange spalter på møtet, og folkemassen beskrives inngående. Alle klasser, alle aldre og begge kjønn var representert. Alt som er karakteristisk for den danske hovedstad var møtt frem og der var også folk fra mange andre dele av landet. Møtet i Forum blev ledet av stiftsprost Brodersen i København som uten frykt hentet motivet for sin åpningstale fra valgkampen og erklærte at den kamp som nu førtes i Danmark var om det danske folk skulde velge Gud eller ikke. »Det viktigste er — sa han — at vi stiller Gud høiere enn alle våre egeninteresser«.

Hvilken utgang den politiske valgkamp i Danmark har fått vet

Valgkampen i Danmark fortsetter.

vi når dette leses. Den er avsluttet for denne gang. Men kjempemøtene i København midt under valgkampen vidner om at en annen valgkamp er igang dernede. Og den er også i gang i Norge. Og utfører hver enkelt av oss det som er Guds plan med dig og mig, — ja så er også den kampens utgang gitt.

Mannen i tønne.

Kvams Pr
Øystese — Eldste priv

Holbergs komedier og Brorsons salmer

Det var en ganske interessant opplysning rektor Hans Høeg kom med i sin artikkel i »Dagen« for 30. desember om at der i en av de vanlige lærebøker i litteraturhistorie stod åtte sider om Ludvig Holberg og halvannen linje om Brorson.

Jeg gad vite hvad det vilde hendt om der var utkommet en litteraturhistorie hvor forholdet hadde vært det motsatte? — Tre — fire dager efter så hadde litterært interesserte personer fylt avisene med de sterkeste anklager mot forfatteren og mot Kirkedepartementet som hadde autorisert boken. Men jeg tror klagen hadde ikke gått ut på at Brorson hadde fått for stor plass, men at Holberg hadde fått for liten, og de hadde klaget med rette. Og jeg tror ikke et fornuftig menneske i dette land hadde protestert, selv om vedkommendes interesse for Holberg hadde vært liten. For i hvilken retning enn interessene går, så hører det med til en dannet nordmanns åndelige utstyr å vite litt om Holberg, akkurat som det hører med å vite litt om Abel selv om det kanskje bare er 10 norske som virkelig vet hvad Abel har gjort. Og dette at nordmenn flest selv uten litterære og matematiske interesser kjenner litt til Holberg og til Abel skyldes blandt annet at de litterært og matematisk interesserte har sørget for at der i lærebøkene kommer inn opplysninger om dem, og kritiserer de lærebøker hvor der ikke skrives om Holberg og Abel. — Det er nølaktig den samme vei kristne må gå for å spre kjennskap til for eksempel Brorson. Står det i en norsk litteraturhistorie halvannen linje om Brorson, så må det påvises at han trenger for eksempel halv-

annen side. Vi må meddele lærebokforfatter, departement og almenheten at Brorsons salmer er sunget i mange generasjoner av hundre tusener norske, og at Brorson betyr mere for mange norske enn Holberg uten at vi innlater oss på mannjevning. Kort sagt må vi få folk og fé til å forstå at en dannet nordmann må kjenne til Brorsons innsats i folkets liv akkurat som han må kjenne til Holbergs. ....

Siden jeg er inne på dette spørsmål .... Jeg tenker på hvad jeg leste om Hans Nielsen Hauge i skolen. Først i de senere år har jeg forstått hvilken betydning han har hatt i det norske folks historie, idet han i lærebøkene bare omtales som en av historiens bifigurer. Og det er klart at når menn som Brorson og Hauge blir statistert i historiebøkene, mens Holberg får en hovedrolle, så lider selve det religiøse liv. Og landets kristne har å sørge for at feilen blir gjort god igjen i kommende lærebøker. Jeg setter Holbergs diktning høit og en lærebok uten opplysninger om ham gir et falsk bilde av historien, men en lærebok uten en omtale av Brorsons salmer gir et like falsk bilde av historien. For her er ikke tale om enten—eller men både—og. **Mannen i tønne.**

Kvams P
Øystese — Eldste priv

Det sociale problem og kristendommen.

HARROGATE.

Jeg vet ikke om Harrogate står på et almindelig norsk kart over England, — er det idylliske badested avmerket, så vil leseren (hvis han gidder lete) finne det i det nordlige av landet litt ovenfor Leeds. — Der er nu nogen skandinaver sammen med engelske, skotske, irske og sydafrikanere på house-party. Og i denne del av England blir det særlig tale om kristendommens sociale side. I London — verdensrikets hovedstad — kom den internasjonale side særlig i forgrunnen. I de tradisjonsmettede universitetsbyer Oxford og Cambridge var det revolusjonen i Jesu budskap som kom i forgrunnen. I de driftige og rike byer Liverpool og Manchester var det naturlig å fremheve hvilken verdi åpenhet og ærlighet i det daglige liv vilde få. .. Men hvorfor skal man i den del av Nord-England dvele ved det sociale drag i kristendommen?

Og nu ber jeg leseren ta kartet frem. Ikke langt fra Harrogate vil han finne navnet Durham. Det er en by som ligger midt i et kullgrubedistrikt, og det distriktet hører med til »de ødelagte egne» i England. — de er som de franske også ødelagt av krigen om enn på en annen måte. For egnen omkring Durham er ødelagt av krisen og arbeidsledigheten. Omkring 50 procent av arbeiderne er arbeidsledige og 40 pct. av de ledige har ikke hatt en jobb på fire år og mange ikke på tolv. Og nu forstår nok leseren hvorfor det særlig blir den sociale side av kristendommen som skal bæres frem for folk fra disse distrikter. Med på laget har en da også folk som socialisten George Light fra Warwickshire og kommunisten Jimmy Watt fra Yorkshire som begge to har vært i Norge. Og begge har som nok noen norske vil huske gitt hele sitt liv

til den revolusjonære kristendom, — Light så helt at han i høst avlo å la sig stille som kandidat til parlamentet for han mener det arbeide han nu utfører er viktigere enn alt annet. .... Hvordan det går her skal jeg senere skrive om; idag skal jeg bare dvele litt ved et merkelig forhold i Englands økonomiske liv. ....

Vi leser stadig om bedre og bedre tider i England, om synkende arbeidsledighet og økende eksport. Og uten å ha det minste kjennskap til landets statistikk, kan en si sig selv at der er både høikonjunktur og gode tider omkring London for titusener av nye huser vokser op i omegnen og svære nye fabrikker anlegges. Delvis skyldes denne oppblomstring den almindelige tendens, men delvis kommer den av at flere og flere bedrifter flytter ned fra de gamle industricentra i det nordlige og ned til det sydøstlige omkring London med de svære markeder. Og så blir det somme fabrikkbygninger og arbeidsledige igjen. At Durham-distriktet bygget sin gamle velstand næsten utelukkende på kull, gjør forholdene der særlig vanskelige, for det lar sig ikke nekte: kull er ikke lenger hovedgrunnstenen i Englands økonomiske liv. Oljen trenger mere og mere frem og andre kulleksporterende lande har fått innpass hvor før de engelske kull var enerådende. At England ikke kan la Durham-distriktet ligge slik det nu gjør er alle klar over. Mange planer er under forberedelse og det er særlig oljeutvinningen av land man setter håp til.... Men mens gresset gror dør koen. Og det hjelper ikke de arbeidsledige og triste grubearbeidere at man tenker på fremtiden, for de vil gjerne også ha litt solskin i nutiden. Det er den side av saken house-party'et i Harrogate skal ta sig av. For selv om avstanden er drøi, mellom den luksusovermettede i Londons Westend og den arbeidsledige i Durham, så har jeg sett så meget av verden at bak livstrettheten og håbløsheten hos dem begge ligger den samme lengsel....

Mannen i tønne.

Besøk i Liverpool.

OXFORD.

Da vi forleden dag hadde gåttiland i Newcastle kom der en mann til oss med et telegram fra våre venner i London som spurte om vi kunde stikke over til Liverpool før vi drog sydover. Og det gjorde vi .... Noget inntrykk av landskapet og av Leeds og Manchester som vi passerte på velen fikk vi ikke, for tåken var tykk som grøt. Og den samme tåken gjorde også at en del hollendere som våre venner i Liverpool ventet på, blev liggende i Hook van Holland. Følgen av dette var at Sten Bugge og jeg var de eneste utlendinger som talte for biskopen av Liverpool og henvend 150 av presteskapet i hans bispedømme om hvad gruppens budskap kan bety, for henholdsvis en misjonær og en hedensk journalist. Om aftenen var vi til stede ved to møter gruppen hadde arrangert her, hvor arbeidet nu tas op for alvor. .... Blandt dem som hørte på oss der var konsul Johan Vogt, hans frue og familie. Under oppholdet benyttet vi anledningen til å titte på den svære katedralen som er under bygning i Liverpool. Den er imponerende både ved sin størrelse og sin egenartede arkitektoniske skjønnhet og ved de vidunderlige glassmalerier. Grunnsteinen blev lagt i 1902 og ingen vet riktig når den blir ferdig. Vel en tredjepart er tatt i bruk. Hvor stor den blir husker jeg ikke; større enn St. Pauls i London blir den i alle tilfelle, men måle sig med Peters-kirken i Rom kommer den ikke til å kunne. Som et meget betegnende utslag av kristen fordragelighet og kristent samarbeide kan jeg nevne at katolikkene i Liverpool har planlagt å bygge sin store nye katedral. ....

Folk i Liverpool er veldig stolte over kirkebygget; men de er også veldig stolte over den 3—4 kilometer lange tunnel under elven som forbinder Liverpool med Birkenhead og som er et eventyr av teknikk —, blandt annet er ventilasjonen så god at luften i tunnelen er den friskeste i England. Sier man da. .... Det kostet mange år og 7 millioner pund å bygge den, men så har den

også en enorm verdi for samferdselen i dette tett-befolkede strøk av verdensriket. .... Ja, verdensriket falt mig så naturlig i pennen istedenfor England. For selv en utenforstående som bare følger overfladisk med i britisk politikk og tankegang må legge merke til at der tales mere og mere om England som en del av the Empire enn som et europeisk land. Og spør man mig hvad the Empire er for noget, så kan jeg bare svare at det er noget som er. .... Hvad der videre hendte i Liverpool og på bilturen hit ned til Oxford — et åndelig centrum stadig i verdensriket — og hvorfor en hel del utlendinger er kommet hit, skal jeg skrive om næste gang. Hvis der da ikke hender noget i mellemtiden som gjør at jeg skifter program.

Mannen i tønne.

OXFORD.

Hvad er det egentlig dere nu skal gjøre derover i England? — Jeg stillet i min siste betraktning spørsmålet på vegne av våre hjemmeværende landsmenn til de 7—8 norske som kom hit. Og jeg besvarte det på deres og egne vegne med å si at vi skal øke kirkesøkningen i denne del av det britiske verdensrike, og dermed gi støtet til at det samme skjer i andre deler av riket.

Mange bra folk sier, når de har lest dette: »Nå er Mannen i tønningen igjen blitt spennende gæ'ern«. Og jeg har av og til en fornemmelse av at de bra folk har rett, og det generer meg unektelig en smule —, hvem vil bli holdt for spennende gæ'ern og det til og med av bra folk? Men så tenker jeg at jeg er i godt selskap. Apostlene for eksempel. De vilde også få folk i et verdensrike til å gå i kirken. Og har våre misjonærer i India, China og Afrika andre oppgaver? Når alt kommer til alt så er jeg kanskje ikke så gæ'ern allikevel —, i godt selskap er jeg også, for er det galt fatt med meg så er det galt fatt med professorene Haakon Gran og Elliv Skard også. For de er også i England i samme erend, oppfordret til å komme over av de engelske grupper for å ta del i i en storstilet kampanje her i Oxford, London, Cambridge, Cardiff, Nord-England og Glasgow. — Den begynte med møter i rådhuset her i byen av samme art som de det norske publikum nu kjenner så godt. Unge og gamle av begge kjønn og med alle de forutsetninger det moderne samfund kan gi, vidnet for folk både fra byen og fra de eksklusive universitetskretser om hvad kristendommen har gitt dem. Å fortelle igjen hvad de mange vidnesbyrd inneholdt skal jeg ikke. Men siden der blandt talerne i verdens mest kjente universitetsby var fem professorer, hver med sin videnskap og fra fire universiteter, kan jeg jo nevne litt av hvad de sa. .... Vår egen Haakon Gran, som i England er en like stor hjertetyv som i Norge, fortalte om hvordan han hadde forsømt den viktigste oppgave som professor, nemlig å gi sine studenter noget å leve på. — Professor i fysikk, dr. Dorgelo fra universitetet i Delft, som er spesialist i atomer, fortalte om at han, medarbeidere og studenter nu holdt stille stunder sammen i laboratoriet. — Professor i matematikk E. Cunningham ved Cambridge univer-

Fem professorer i en universitetsby.

sitet fortalte om hvordan han var ført ut av studerkamret og inn i en åndelig bevegelse, som han sa var like viktig for menneskenes måte å tenke på, som de store opdagelser Kopernikus hadde gjort. Vår egen klassiker, professor Elliv Skard vidnet om hvordan han til slutt ikke hadde noget valg, men gav Gud sitt liv og fikk en helt ny ansvarfølelse. Og det gjorde han da han opdaget at det som skilte ham fra Gud var ikke videnskap og intellektuelle ting, men mere prosaiske ting som forfengelighet og selvishet. — Og endelig kom teologen fra universitetet i Utrecht, professor, dr. van Rhijn, som hadde vært en slave av sin videnskap og hvis mål hadde vært å skrive tykke bøker. Han skildret den åndelige fattigdom ved universitetene og hvad levende kristendom hadde utrettet. ....

Jeg kunde skrive spalte ned og spalte op om alt hvad vi så og opplevde her i Oxford, men leseren vil sikkert gjerne vite hvad der hendte oss i London —, verdensrikets hovedstad med 8—10 millioner innbyggere. Så det kommer antagelig i neste epistel.

Mannen i tønningen.

Kvams Pr
Øystese — Eldste priv

Hvordan Guds rike bygges på jorden.

Jeg kom forleden dag til å bla gjennom en notisbok hvor jeg hadde notert endel av de tanker nogen av mine engelske venner delte med mig i England i vinter. Og jeg synes mange av dem er såpass gode at »Dagens» lesere sikkert har interesse av dem.

*

1. Jeg må overgi mine egne tanker om rustninger og fred slik at jeg kan vidne om den fred jeg har fått i mitt eget sinn.
2. Tidligere (d. v. s. før vedkommende traff Kristus) hadde jeg aldri tenkt på hvor nødvendig det var for mig å være uselvvisk i alle de små ting.
3. Det jeg måtte overgi til Gud var min stolthet. Jeg vilde ikke dele mine synder, fordi jeg var en presbyterianer og jeg hadde funnet ut at delingen stred mot de presbyterianske dogmer. Men da jeg tenkte mere over dette så opdaget jeg at det bare var min stolthet som hindret mig, for som prest hadde jeg ikke lyst til å tilstå mine urene tanker.
4. Jeg ser nu at jeg må gå til visse folk som jeg har hatet på grunn av deres meninger i sociale og politiske spørsmål, og be dem om tilgivelse fordi jeg har skadet dem.
5. Det er bra å vinne i en diskusjon, men det er bedre å vinne et menneske og det taper jeg hvis jeg vinner diskusjonen.
6. Jeg har kalt mine laster for dyder. Meget ofte er selvkontroll ganske enkelt egoisme, og det har jeg også lært at selv bak tilsynelatende gode tanker og gode gjerninger ligger der egoisme.
7. I alle seksuelle forhold er det selviskheden som ligger til grunn og mine synder på dette område vil bli borte hvis jeg bedømmer dem ut fra egoistiske motiver.
8. Du kan ikke skape fred hvis du

er lammet av frykten for krig. Og de mennesker som kan gjøre noget for freden er de som er kommet ut av frykten, og har fått fulkommen frihet i sitt liv.

9. En reise på tusen kilometer begynner med det første skritt, sier et kinesisk ordsprog. Og skal vi gjøre oss håp om å skape en bedre verden, må vi begynne med å føre det enkelte menneske frem til Gud.

10. Jeg ser at jeg må overgi min freds-kjærlighet til Gud, slik han kan bruke den på sin måte, fordi jeg har lært at min måte å gjøre propaganda for freden på, bare skaper ufred.

11. Jeg mener at kristendommen må begynne også i forretningslivet. Og jeg må begynne i min egen forretning, og ta ut nogen av de straffebestemmelser som jeg har i kontraktene med mine funksjonærer.

*

Ja her er en samling nokså dagligdagse tanker, men jeg tror nok at forholdene omkring de mennesker som lever etter dem er bedre enn de var før. For det er med slike bagateller at Guds rike bygges op på jorden.

Mannen i tønne.